Lea Jylhä
MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

20.10.2020

HE 150/2020 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI METSITYKSEN MÄÄRÄAIKAISESTA TUKEMISESTA

Lakiehdotuksen tavoitteena olisi lisätä metsitystä tukemalla metsäpinta-alaa ja hiilinieluja sekä vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä metsitettävillä kohteilla luonnon monimuotoisuutta heikentämättä.

MTK pitää esitettyä tukea perusteltuna. Joutomaiden metsityksellä voidaan osaltaan kasvattaa hiilinielua ja hillitä ilmastonmuutosta. Potentiaalisesti metsitykseen soveltuvan alan arvioidaan olevan merkittävä, 118 000 hehtaaria.

Tuki esitetään myönnettävän ns. de minimis -tukena, mikä joustavoittaa tukijärjestelmää ja sen käyttöönottoa. Tuensaajiksi määritellään yksityiset maanomistajat. Tämä on perustelua tuen tehokkaan ja vaikuttavan kohdentamisen näkökulmasta. Maanomistajien ja toimijoiden näkökulmasta on selkeää, että tuensaajan määrittely vastaa kestävän metsätalouden tukijärjestelmän tuensaajan määrittelyä.

Ehdotuksen 5 §:n mukaan tukea voitaisiin myöntää muulle alueelle kuin maatalousmaalle ja muulle kuin metsämaalle. Pykälässä esitetyt rajaukset ovat tarkoituksenmukaisia. Epäselvää tosin on, milloin vesakoituneen alueen tulkitaan olevan metsämaata. Lain perustelut ovat tältä osin ristiriitaiset. 5§:n perusteluissa todetaan, että myös entinen maatalousmaa katsotaan metsämaaksi silloin, jos se on jo istutettu taikka se on metsittynyt tai vesoittunut siten, että viljellen toteutettava metsittäminen on estynyt. Toisaalta 9§:n esitöissä edellytetään, että mikäli metsitettäväksi haettu alue olisi lievästi vesoittunut, alueelta olisi tarvittaessa raivattava sinne kasvaneet vesat.

6 §:ssä määritellyt metsitystuen myöntämisen edellytykset, erityisesti kohdat 3 ja 4, on määritelty niin, että tuensaajan on mahdotonta ennakolta päätellä, onko kohde tukikelpoinen vai ei. Määrittelyn epämääräisyys on omiaan heikentämään tukijärjestelmän houkuttelevuutta ja näin järjestelmän kannustavuutta ilmaston kannalta positiivisiin investointeihin.

Monimuotoisuudeltaan arvokkaat kohteet, joihin tukea ei voida myöntää, tulisi mahdollisimman yksiselitteisesti määritellä tukiehdoissa. Pykälässä oleva määrittely ”ei heikennä luonnon monimuotoisuutta” ei millään tapaa ole riittävän tarkkarajainen. Kohtaa tulisi täsmentää lain esitöiden mukaisesti niin, että tukea metsitykseen ei myönnetä lakisääteisesti turvatuille monimuotoisuudelle arvokkaille kohteille eikä arvokkaille perinnebiotoopeille.

6§:n 1. momentin neljännessä kohdassa viitataan myös avoimen maaseutumaiseman säilyttämiseen. Tältä osin tarkastelu tulisi kohdistaa vain valtakunnallisesti arvokkaisiin

maisema-alueisiin. Lisäksi on syytä ottaa huomioon, että myös valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla on kohteita, jotka voivat hyötyä metsityksestä – erityisesti ottaen huomioon mahdollisuuden käyttää monipuolista puulajivalikoimaa maisemaa rikastuttavana tekijänä.

ELY:n lausunnolle tulisi laissa asettaa myös määräaika, jotta hankkeet eivät pitkän lausuntoajan vuoksi viivästyisi kohtuuttomasti.

6 §:ssä kohteen edellytetään olevan vähintään 0,5 hehtaarin suuruinen yhtenäinen, keskimäärin vähintään 20 metriä leveä alue. Maatalouden tukijärjestelmään sisältyy runsaasti alle 0,5 ha peltolohkoja, joiden metsittäminen olisi perustelua. Tukijärjestelmässä pienin tukikelpoinen lohko on 0,05 ha. Viljelykäytöstä poistetun maatalousmaan osalta tulisi tukea myös 0,5 ha pienempien alueiden metsitystä aina 0,2 ha kokoon saakka, jos metsitettävästä alueesta muodostuu metsätalouden näkökulmasta tarkoituksenmukainen kokonaisuus. Tällöin hankkeen minikoon (hakemukseen sisältyvän metsitettävän alan) tulisi olla yhteensä vähintään 0,5 ha, joka voisi koostua useammasta alueesta.

Määritelmä myös jättää ulkopuolelle johtoalueet, joita on palautumassa merkittävä määrä muuhun maankäyttöön ja jotka olisi tarkoituksenmukaista metsittää. Pykälässä tulisi erikseen mainita johtoalueet, joille asetettaisiin muita kohteita kapeampi, 15 metrin leveysvaatimus.

Lakiesityksessä ei ole lainkaan otettu huomioon tilanteita, joissa metsitysvelvoitteen toteuttaminen estyy luonnontuhon tai muun vastaavan maanomistajasta riippumattoman syyn vuoksi. Mikäli metsitetty kohde tuhoutuu luonnontuhon (esim. hyönteistuho, kasvitaudit, tulva) vuoksi, metsitysvelvoite tulisi lakkauttaa ilman tuen takaisinperintää. Kyseinen säädös tulee lisätä pykälään 18§.

Helsingissä lokakuun 20. päivänä 2020

Lea Jylhä
Metsäasiantuntija
MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK R.Y.